

קיצור דיני שמיטת כספים ותקנת פרוזבול^א

מקץ שבע שנים תעשה שמיטה: וזה דבר השמיטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה
ברעהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמיטה לה: את הנכרי תגש ואשר יהיה לך
את אחיך תשמש נדך: (דברים טו, א-ג).

דין שמיטת כספים

- א. מצוות עשה מהתורה להשמיט את כל החובות שחייב אדם לחברו בסוף השנה השביעית, וכן ישנה מצוות לא תעשה - שלא לתבוע את החובות אחר שנת השמיטה.
- ב. נחלקו חכמים ורבי האם בזמן הזה שאין היובל נוהג, כיון שאין כל ישראל שרויים על אדמתם, נוהגת שמיטת כספים מדאורייתא או לא? ופסקו הפוסקים כדעת רבי שבזמן הזה אינה נוהגת מדאורייתא, אלא שחכמים תיקנו שתנהג גם בזמן הזה, זכר לשביעית².
- ג. אף ששמיטת קרקע אינה נוהגת אלא בארץ, שמיטת כספים נוהגת גם בחוץ לארץ, וכן בזמן הזה נוהגת גם בחו"ל מדרבנך³. ובין אנשים ובין נשים חייבים במצוה זו⁴.
- ד. לפיכך, כל חוב שהגיע זמנו להיפרע לפני סוף השמיטה (ערב ראש השנה תשפ"ג), בטל החוב, ואסור לתובעו⁵. אך הקפת חנות ושכיר שכיר אינם נשמטים, אא"כ עשה עמו חשבון וזקפו לו בהלוואה⁶.
- ה. זמן שמיטת כספים הוא בסוף שנת השמיטה, כלומר ביום האחרון של שנת תשפ"ב, אך בשנת השמיטה עצמה לרוב הראשונים יכול לגבות את החובות כרגיל, וכן נפסק בשו"ע⁷. אמנם דעת כמה ראשונים היא, שמשנכנסה שנת השביעית אסור לתבוע החובות⁸, ורק כשהלווה פורע לו מעצמו אינו צריך לומר משמט אני כמו שצריך לומר אם בא לפורעו אחר שביעית⁹.

תקנת 'פרוזבול'

- ו. כשראה הלל הזקן שנמנעו מלהלוות זה לזה מחשש שמא לא יפרע הלווה את חובו עד שמיטה ויפסיד ממונו בכך, ועברו על מה שכתוב בתורה 'השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עיניך באחיך האביון ולא תתן לו', עמד והתקין פרוזבול¹⁰.
- ז. תיבת 'פרוזבול' היא קיצור של תיבת 'פרוזבולט' שהיא מורכבת משלשתיבות: 'פרוז' - תקנה, 'בולי' - עשירים, 'בוטי' - עניים. כלומר, שתקנה זו היא לטובת העניים - שלא תנעל דלת בפניהם אלא ימצאו מי שילווה להם, ותקנה לעשירים - שלא יפסידו את ממונם על ידי השמטת הלוואה בשביעית¹¹.

מהות תקנת פרוזבול:

- ח. שהמלוה אומר בפני בית דין 'מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינים, שכל חוב שיש לי שאגבנו על-ידכם כל זמן שארצה', והדיינים או העדים כותבים לו שטר פרוזבול [ראה נוסחו להלן] ותותמים על השטר. וכיון שמוסר חובו לבי"ד אין

א. היכן שהוזכר שולחן ערוך ונושאי כליו בסתם, הכוונה לחלק חושן משפט סימן ס"ז.

ב. גיטין (לו). ועוד.

ג. שו"ע (ט"א). וברמ"א שם הביא שיטת הסוברים שגם מדרבנן אין נוהגת כיום מצוה זו, אך כתב שהסכמת הפוסקים היא כפסק המחבר שנוהגת.

ד. שם. וראה ברמ"א שם ובשאר פוסקים שהזכירו המנהג שהיה בכמה מקומות בחו"ל להקל שלא לעשות פרוזבול, ומה שנדחק גדולי הדורות לפרש מקור למנהגם, אף שלא הסכימו להלכה עם מנהג זה, וכיום ב"ה כאשר דרא ישראל קדושים בכל מקומות מושבותיהם על פני תבל מקפידים לעשות פרוזבול כהלכה.

ה. חינוך (מצוה תע"ז) [וכן אמרו בגיטין (יח)]. 'מאימתי כתובה משמטת', הרי שכתובת אשה נוהגת בה שמיטה, שבלא תעשה חייבות אף באלו שהזמן גרמא.

ו. אבל אם זמן פרעון החוב הוא אחר השמיטה אינו נשמט. שו"ע (ס"י).

ז. עיין פרטי הדינים בשו"ע (סעיף י"ד-ט"ו).

ח. סעיף ל'.

ט. הרא"ש (גיטין פ"ד ס"כ). העיטור (ערך פרוזבול) רבינו ירוחם (מישרים נתיב ז) ועוד. ובדעת הרמב"ם נחלקו הפוסקים, הבית יוסף הבין בדעתו כדעת רוב הראשונים שמשמטת רק בסופה, אמנם הב"ח הבין בדעתו כדעת הרא"ש ודעימיה.

י. שנאמר 'לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמיטה לה' מיד שקרא שמיטה לה' לא יגוש.

יא. שנאמר 'זה דבר השמיטה שמוט' וגו', שצריך לעשות השמיטה בפה, וזהו 'מקץ שבע שנים'.

יב. משנה בגיטין (לד:). והטעם במובא בברייתא שם (לו:).

יג. שם (סוף לו: וברש"י).

איסור לתבעו אחר שמיטה, מפני שרק המלוה מוזהר לשמט חובותיו ולא ב"ד, וכשכא לגבותו לאחר שביעית הרי הוא שליח ב"ד לגבייה זו^י, או שכיון שמסר החוב לב"ד קודם חלות שמיטת כספים הרי הוא כגבוי, וממילא אין שביעית משמטתו^י.

ט. אין כותבים ב"ד פרוזבול למלוה אלא אם כן יש ללווה קרקע כלשהי^י. אך די בכך שיש בידו קרקע בשכירות או בשאלה. וכמעט אין מצוי שאין ביד המלוה קרקע כלשהו, אך אם יש חשש שאין ללווה קרקע, יזכה לו המלוה קרקע כלשהו קודם עריכת הפרזבול^י.

בית דין הראוי לפרזבול

י. נחלקו גדולי הפוסקים בגדרו של הבי"ד שבכוחו לעשות פרוזבול, ובשו"ע^י נפסק כדעת הסוברים^י שצריך שיהא הבי"ד החשוב שבאותו מקום, והדיינים בקיאים בדין ויודעים ענין השמיטה, וקבלו אותם עליהם רבים באותה העיר^י. אמנם הרמ"א פסק כדעת הסוברים שכותבים פרוזבול בכל ב"ד שהוא, ואין צריך שיהיה ב"ד קבוע. וי"א שגם לדעה זו צריך שיהיו הדיינים בקיאים בדין ויודעים את ענין השמיטה^י, אך יש מקילים שכל ג' אנשים כשרים יכולים לשמש כדיינים לפרזבול^י.

יא. דיינים שהם קרובים ללווה או למלוה כשרים לפרזבול^י, ויש שהסתפקו בזה^י. אך יש להקפיד שלא יהיו הדיינים קרובים זה לזה, שבאופן כזה אין הדיינים יכולים להחשב כבי"ד^י.

זמן עריכת הפרזבול

יב. זמן עריכתו הוא כל זמן שמותר למלוה לגבות את חובו^י, וכפי שהתבאר לעיל (ס"ה) בשו"ע נפסק שהשביעית משמטת רק בסופה, ולכן אפשר לכתוב הפרזבול עד סוף השנה השביעית (סוף שנת תשפ"ב)^י. אמנם כפי שהובא שם לדעת כמה ראשונים אסור לגבות חובות גם בשנת השמיטה עצמה, ולדעתם צריך לעשות הפרזבול בסוף שנה שיטית (ק"ה תשפ"ב), ואם לא עשא אז אינו יכול לגבות החובות בשביעית, ובסוף השנה נשמטים החובות לגמרי^י. ויש שכתבו שירא שמים יש לו להחמיר כשיטות אלו ויעשה פרוזבול גם בערב שנת השמיטה (סוף שנת תשפ"א)^י.

יד. רש"י (כתובות פט. ד"ה פרוזבול, גיטין לב. ד"ה מוסרני).

טו. תוספות (גיטין לו. ד"ה מי) בשם הסיפרי, וכן הוא בריטב"א (מכות ג. ד"ה ובמוסר).

טז. משנה (שביעית פ"י מ"ז), שו"ע (סכ"ב ואילך).

יז. שו"ע (שם), והזיכור צריך להעשות על ידי שאדם אחר יעשה קנין סודר או שאר קניינים בקרקע של המלוה ויתכין לזכות בה עבור הלווה.

יח. סעיף י"ח.

יט. בעל התרומות (שער מה).

כ. ומובא שהחז"א נהג להחמיר בזה, ומסר הפרזבול לשליח ב"ד העדה החרדית בירושלים, שהיה אז בראשותו של המהר"ץ דושינסקיא זצוק"ל.

כא. כך מובאר בשו"ת המב"ט (ח"ב סי' פ"א וסי' רכ"ה), ובשו"ת הרדב"ז (ח"ד סי' ק"ע).

כב. כך מובאר בריטב"א (גיטין לו. ד"ה דין פרוזבול) שאף בג' הדיטות סגי. ובשו"ע הרב (הל' הלוואה סל"ה) כתב, 'כל ירא שמים יחמיר לעצמו לעשות פרוזבול, שהוא דבר שאין בו הפסד, והלך תקן לקבץ שלשה אנשים כשרים שהם בית דין ולומר להם' וכו'. ובקיצור שו"ע (סי' קפ סט"ו) כתב 'ומהו פרוזבול, המלוה הולך אצל שלשה בני תורה שיהיו בית דין ואומר אליהם' וכו'. אך ראוי לכתחילה שהדיינים יהיו בקיאים עכ"פ בעיקר דיני שמיטת כספים ופרזבול, ואפשר לתקן זאת ע"י עיון בקיצור הדינים שלפנינו.

כג. הגהות מהריק"ש (ס"א), שו"ת תשובה מאברה (ח"א סי' ע"ב), ועוד.

כד. בתומים (ס"ק כ"ג) הסתפק אם יכולים להיות קרובים ללווה כיון שהם גורמים לו חובה, או שמא בדברנן הקילו, וסיים בצ"ע לדינא. ובספר שמיטת כספים כהלכתה (פט"ו ס"ז) כתב להחמיר בזה לכתחילה.

כה. הגהות מהריק"ש (אות יח) ושו"ת נטעיה של שמחה (סי' פט). אמנם במשנה כסף (שערים מצויינים אות רנ"א) צידד שלפי מה שפסק הרמ"א (סי"ח) שכל ג' הדיטות כשרים לב"ד של פרוזבול ואין צריך ב"ד ממש, אפשר שגם אם הם קרובים זה לזה כשרים.

כו. שו"ע (ס"א).

כז. ועדיף לאחר עשיית הפרזבול ככל האפשר, שאם יקדים לעשותו ואחר כך ילווה הרי חובות אלו אינם בכלל הפרזבול ויהיו נשמטים.

כח. ולענין חובות שחלו במהלך השנה שביעית עצמה, כתב הב"ח שגם לדעת הרא"ש ודעימיה אין איסור לגבותם בשביעית, ואם עשה פרוזבול בסוף השנה יכול לגבותם אחר שביעית. אמנם בקרבן נתנאל (על הרא"ש, גיטין פ"ד סי' כ') חלק עליו, וסובר שגם חובות אלו אסור לגבותם.

כט. תומים (ס"קכו). ובשו"ע הרב (הל' הלוואה סל"ו) כתב שלכתחילה צריך כל אחד לסדרו בסוף שיטתו, ואם לא עשה כן יסדרו עד סוף שנת שביעית. ובשו"ת חת"ס (חז"ו סי' ג) בתחילת התשובה האריך לסתור דעת המחמירים, והקשה על הב"ח שהעמיד דעת הרמב"ם כדעת הרא"ש והעיטור, וכן הביא שמו"ר הגר"ג אדלר לא נהג להחמיר בזה, ועשה פרוזבול רק בסוף שנת השמיטה, ובה"ט משך דבריו כתב: 'נחזור למה שאנו בו, דמעיבור הדין אין לחוש כלל, ומ"מ אם נפשו אותה ויעש אין מזחיתין אותו, ומזהיות טוב אל תקרי רע, ואין כאן משום יוהרא וכו' דהא פרוזבול המוקדם כשר, וכל שעתייה ושעתייה זמניה הוא וזכור לטוב'. ולפלא שבתשובה

יג. אף אם נאבד הפרוזבול קודם זמן שמיטת החובות (הרגע האחרון של שנת תשפ"ב) יכול לגבות החובות. אך לכתחילה ישמור אצלו הפרוזבול לכל הפחות עד זמן זה.

יד. גם המחמירים לעשות פרוזבול בערב השנה השביעית, צריכים לחזור ולעשות פרוזבול בסוף השנה עבור כל החובות שנעשו בשנה השביעית עצמה.

זמן כתיבת הפרוזבול בחו"ל:

טו. יש שהסתפק מתי נשמטים חובות שבחו"ל, האם ברגע האחרון של שנת השביעית במקום שנמצאים שם, או כיון שמיטת כספים שבחו"ל תלויה בשיטת קרקע שבארץ ישראל, חלות שמיטת כספים בחו"ל היא בסוף שנת השביעית שבא", ואף שבמקומו של המלוה עדיין נשארו כמה שעות לסוף השנה, ולכן לכתחילה יסדר הפרוזבול קודם שנכנסה שנה שמינית בארץ ישראל.

סדר עריכת הפרוזבול

טז. צריך שיאמר בפיו את נוסח הפרוזבול בפני ב"ד, והם כותבים השטר בנוסח ב"ד, או עדים כותבים השטר בנוסח עדות.

יז. אם אינו יכול לבא בעצמו לפני ב"ד לסדר הפרוזבול, יכול לסדר ע"י שליח, שימנה אותו לילך לפני ב"ד ולמסור להם חובותיו בשליחותו, וצריכים ב"ד לכתוב בשטר הפרוזבול, שפלוגי השליח בא לפנינו בשליחות פלוני המלוה, כדי למסור חובותיו לב"ד.

יח. כמו כן, יכול לשלוח כתב לבית דין שכתוב בו נוסח המסירה, שהוא מוסר חובותיו לבית דין וכו', וכשכא הכתב לידי הדיינים כותבים לו פרוזבול על סמך זה.

יט. מת המלוה והניח יתומים קטנים, אין השמיטה משמטת את החוב, ואינם צריכים לעשות פרוזבול.

כ. נחלקו הפוסקים האם אפשר לעשות פרוזבול עבור מי שאיננו עושה בעצמו [ומתכוין לגבות חובותיו לאחר שביעית], מדין זכין לאדם שלא מדעת, ולכן מי שחייב לאדם חוב, ויודע שהלה אינו עושה פרוזבול, מן הראוי שיזכרו ויעשה עבורו פרוזבול, כדי שלא יכשל בגביית חוב שנשמט בשביעית עכ"פ לדעת הפוסקים הסוברים ששייך בזה זכייה.

כא. כיון שבדרך כלל יש לכל אחד חובות בדרך הלוואה, או חובות של השאלת דברים שאינם חוזרים בעינם, לכן מן הראוי שכל אחד יזהר לערוך פרוזבול כדת וכדין.

כב. גם נשים שחייבים להן חובות צריכות לעשות פרוזבול, אך נשים נשואות בדרך כלל אין להם כספים פרטיים, ודי בפרוזבול שעושה הבעל, אך אלמנה וכדו' שחייבים לה חובות צריכה להקפיד לעשות פרוזבול.

אחרת (או"ח סי' טו) הביא החת"ס ממנהגי מו"ר הנ"ל, שלא קרא לתורה בקריאת יו"ט סוכות ללוי שאינו מקפיד על איסור חדש, כיון שמוזכר שם איסור זה, והוסף, 'וכיוצא בזה השתא הכא שנת השמיטה, אינו ראוי לקרות בתורה לא יגוש את רעהו למי שלא עשה פרוזבול ערב ר"ה העבר כנתינת שמיטה, וגם יעשה פרוזבול ערב ר"ה הבעל' ביציאתו, לצאת ידי כל הפוסקים החולקים בזה עיין ח"מ סימן ס"ז, כיצא באלו ראוי להחסידים לזהר'. וראה בספר שמיטת כספים כהלכתה (פי"ז הערה י') מה שהביא ליישב סתירת הדברים.

ל. שו"ת חת"ס (קובץ תשובות סי' פו).

לא. ראה בספר שמיטת כספים כהלכתה (פכ"ד סט"ז) שהביא מקורות לכך.

לב. כפי שהובא בהערה לעיל מהח"ס (או"ח סי' טו), ולכאורה כונתו רק עבור החובות שנעשו בשביעית, שהרי על החובות שקדמו לעשיית הפרוזבול בערב שנה שביעית אין צריך לחזור ולעשות פרוזבול, כמבואר בדבריו בקובץ תשובות (שם) שפרוזבול אחד מועיל למאה שנה על החובות שקדמו לעשייתו. וכן כתב בשו"ת מהר"י אסאד (ח"ב סי' קפ).

לג. שבת הלוי (ח"ט סי' רצ"א אות ב').

לד. כן במבאר בסמ"ע (סקל"ז).

לה. רמ"א (ס"כ).

לו. ברכי יוסף (או"ח סי' תל"ד סק"ה), וראה עוד בישועות ישראל (ח"מ סי' סז סק"ב). אמנם מההירק"ש (האלי יעקב סי' כד ובהגהותיו לשי"ע סי' ט) סובר דלא מהני שליחות.

לז. אך ככתבם את תאריך הפרוזבול צריכים להקפיד לכתוב את התאריך של הכתב שנשלח להם, והללוואות שנעשו בין כתיבת הכתב לכתיבת הפרוזבול אינם בכלל הפרוזבול ושביעית משמטתם. שו"ת חתם סופר (ח"מ סי' קיג). וראה עוד בשו"ת מבי"ט (ח"ב סי' פא) ובשו"ת שבת הלוי (ח"ה סי' ריג).

לח. גמרא (גיטין לז), משום שבי"ד אביהם של יתומים, והיינו שמפני כך זה דומה למוסר שטרותיו לב"ד שאין החובות נשמטים. ובתומים (ס"ק כה) נקט שבלאו הכי אין החובות נשמטים משום שקטנים לאו בני מיעדב מצוה ניהו, ולכן אין חלה עליהם מצות שמיטת כספים. אכן במנחת חינוך (מצוה תען אות ג) כתב שאף שאינם בני מצוה מ"מ דין הפקעת החוב בשמיטה הוא גם בהם, ומה שאין החובות נשמטים הוא רק משום שכיון שבי"ד אביהם של יתומים הוי כמסור שטרותיו לב"ד.

לט. ראה שמיטת כספים כהלכתה (פט"ז סי"ד ואילך).

כג. יש מהדירים להביא עצמם לידי קיום מצות שמירת כספים כהלכתה, ולכן אחר עריכת הפרוזבול מלוים לחברם סכום כל שהוא וקובעים זמן הפרעון קודם סיום שנת השמיטה, ומשמיטים החוב.

מ. באן חי (פ' כי-תבא), ויש להביא סמך לדבר מדברי האור זרוע (ע"ז ס' ק) שכתב שאין כותבים פרוזבול בלא דעת מלוה ד'דילמא דעתו שתהא שביעית משמטת כדי לקיים מצות עשה: עוד יש לציין, שהנה בשו"ע (ט"ס) נוסק שאפשר להתנות בשעת הלוואה שלא ישמט לו חוב זה, וכתב הרמ"א שאם נהגו במקום אחד לכתוב כן בכל השטרות, ובשטר אחד לא נכתב כן אין אומרים בזה אחריות טעות סופר וכאלו נכתב, כשם שאומרים לגבי דברים אחרים שהמנהג לכתבם בשטר, וכתב הסמ"ע (ס"ק) בטעם הדבר, 'כיון דמדון מצות שביעית מופקע ועומד הוא ממנו, אין בידו לתובעו ולהוציא מידו מכח מנהג הכתיבה, דהלוה יאמר דהמלוה בכיון לא כתב כפי מנהגו, כדי לקיים מצות שביעית, הרי שאף אחר תקנת פרוזבול יש לתלות שאדם רוצה לקיים מצות שמירת כספים כפשוטה, אכן בשו"ת כסא משפט (ס' מט) כתב שא"צ לזה, שממה נפשך, אם שמירת כספים בזה"ז מדאורייתא, ואעפ"כ מהני פרוזבול, הרי מבואר בגמרא (גיטין לו: לדעת רבא) שהטעם הוא מפני שהפקר ב"ד הפקר, ונמצא לפי"ז שבאמת אף אחר עשה פרוזבול השביעית משמטת את החובות, אלא שתיקנו חכמים חוב חדש על הלווה, שיש כח בידם להפקיר ממנו, ונמצא לפי"ז שאף העושה פרוזבול שפיר מקיים מצות שמירת כספים, שהרי החובות נשמטים אלא שנועשו במקומם חובות חדשים, ואם שמירת כספים בזה"ז דרבנן, שפיר מקיים מצות חז"ל בשמירת כספים במה שעושה פרוזבול חקנת חז"ל וא"צ יותר מכך.

סדר עריכת פרוזבול למעשה

- א.** בסוף שנת השמיטה - ערב ראש השנה תשפ"ג - צריך לערוך פרוזבול כדי שלא ישמטו החובות שחייבים לו, יש מהדירים לערכו גם בערב שנת השמיטה, והיינו בערב ר"ה תשפ"ב.
- ב.** סדר עריכתו: בערב ר"ה בבוקר לאחר אמירת סליחות ותפילת שחרית בא לפני שלשה אנשים שאינם קרובים זה לזה, ואומר לפניהם: 'מוסרינו לכם הדיינים שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה'. ולכתחילה ראוי לעשותו בפני ג' תלמידי חכמים הבקאים בדני שמירת כספים ופרוזבול.
- ג.** לאחר מכן כותבים הדיינים בתוך נוסח הפרוזבול המודפס להלן: שמותיהם, שם העיר שנמצאים בה כעת, שמו ושם אביו של מוסר הפרוזבול, ואת התאריך - יום השבוע ויום החודש והשנה. לאחר מילוי כל הפרטים הללו חותמים עליו שלשת הדיינים כל אחד מתחת לחבירו, ובזה הם מאשרים שאדם זה בא לפניהם ומסר להם חובותיו, ובכך מותר לו לגבות כל חובותיו שיש לו באותה עשה גם אחר גמר שנת השמיטה.
- ד.** כיון שבדרך כלל יש לכל אחד חובות בדרך הלואה, או חובות של השאלת דברים שאינם חוזרים בעינם, לכן מן הראוי שכל אחד יזהר לערוך פרוזבול כדת וכדין. וגם נשים חייבות בזה, אך נשים נשואות בדרך כלל אין להם כספים פרטיים, ודי בפרוזבול שעושה הבעל, אך אלמנה וכדו' שחייבים לה חובות צריכה להקפיד לעשות פרוזבול.
- ה.** יכול להקדים ולערוך הפרוזבול כמה ימים קודם ערב ר"ה, אך אינו מועיל על ההלוואות שילוה לאחר עריכתו קודם ר"ה.
- ו.** לכתחילה ישמור בידו הפרוזבול עד זמן שמירת הכספים, ולכן המחמירים ועורכים פרוזבול בער"ה תשפ"ב, ישמרו הפרוזבול בידם כל השנה עד כניסת ר"ה תשפ"ג, וכן הפרוזבול שעורכים בערב ר"ה תשפ"ג, ישמור כל אחד בידו לכל הפחות עד כניסת החג.

נוסח שטר פרוזבול

המובא בספר השטרות לר"י אלברצלני, והביא בעל התרומות שער מ"ה והב"י בחומ"ס סי' ס"ז
סעי' כ"ד, ובמלאכת שלמה משניות שביעית פ"ו מ"ד וכן הוא נהוג כדיום אצל הב"ד צ' בירושלים
עיה"ק עי' שו"ת מנחת יצחק ח"ו סי' ק"ס ועי' שו"ת דברי מלכאל ח"ג סי' צ"ד אות ח'

במותב תלתא כחאד הוינא כך ה' שבא לפנינו מוה"ר _____ ואמר לנא הן
שנה הבאה תהי' שנת השמיטה ויש לי חובות בשטר ובע"פ על איזה אנשים והריני מוסר לכם מילי דפרוזבול
ויהיית לכון במתנה בקנין ד' אמות קרקע מארעא דאית לי ועל גביהון ארשית יתכון למיגאב חובות דאית
לי על אינשי, ומעתה תיהוו לי דינא ותגבוהו ותקבלוהו לי ואם לא תגבוהו אותם, מעתה כיון שמסרתי לכם
פרוזבול זה, אני גובה כל חוב שיש לי אצל כל אדם כל זמן שארצה
ואנו ב"ד כיון שראינו דבריו נכונים והואיל ומסר קדמנא מילי דפרוזבולא כדנהגנא מימי הלל הזקן כהוגן
וכתיקון רבנן מיזמא דגן ולעלם, ומדאיתעביד הדין עובדנא קדמנא ייפינו כחו דלא תשמט ליה להדין מוה"ר _____
כל חוב ורשו דהוה ליה אצל כל אדם עד יומא דגן, וכן החזקנו כחו

כתקנתא דרבנן והכל שריר וקים.

ובעה"ח יום _____ לחודש _____ שנת _____

פה ברוקלין ניו יארק

נאם _____ דיין _____
נאם _____ דיין _____
נאם _____ דיין _____